

L'expressió social a la xarxa global: Web 2.0

Enric Bruguera i Payà
Enric Gil Garcia

XP08/93012/01331

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Enric Bruguera i Payà

Enric Gil Garcia

Primera edició: setembre 2008
© Enric Bruguera Payà, Enric Gil Garcia
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2008
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Realització editorial: Eureka Media, SL

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

A les acaballes del segle XX, en poc més de quinze anys, Internet va donar nom i ressò propis a una gran revolució tecnològica, social i econòmica. Al començament del segle XXI, el terme **blog** –o *weblog*, o *bloc* o *bitàcola*...– ja ha assolit, en menys de la meitat de temps, el consens universal per a designar la primera gran sacsejada tecnocomunicativa sorgida des de la xarxa i per a la xarxa.

Les possibilitats d'expressió personal i individual que proporciona el blog com a fórmula de publicació electrònica en xarxa no solament han incrementat espectacularment el volum de circulació planetària de continguts per Internet, sinó que també han trastocat el repartiment de papers en l'escenari convencional de la comunicació global, un escenari dissenyat i construït durant dècades per potents mitjans de comunicació de masses que actuaven com a emissors d'informació, de manera gairebé exclusivament unidireccional, sobre vastes audiències consumidores de continguts que tenien escasses opcions de resposta i expressió pròpia.

Avui el blog dóna a qualsevol usuari connectat a Internet la possibilitat immediata de publicar davant d'una d'audiència potencialment planetària qualsevol informació o contingut que, personalment i subjectivament, consideri susceptible de ser difós, i pot fer-ho sense tenir cap tipus de coneixement informàtic especialitzat, sense gairebé cap cost econòmic i sense cap intermediari que controli aquests continguts, aprofitant les connexions immediates amb l'ingent cabal d'informació actualitzada disponible a Internet, i integrant-los en l'anomenada blogosfera, el conjunt de comunitats i dinàmiques d'interacció entre milions de persones que utilitzen aquest mateix format electrònic de publicació, en les quals l'usuari anònim pot adquirir presència, visibilitat i relació amb altres usuaris, personals i col·lectius, sense cap barrera geogràfica ni temporal.

D'usuaris que han aprofitat els seus coneixements informàtics per a penjar a Internet les seves pàgines web personals, n'hi ha hagut des del començament de la xarxa. Però la revolució dels blogs esclata, precisament, quan sorgeixen i es generalitzen sistemes de publicació electrònica que no exigeixen coneixements tecnològics ni despeses de manteniment. Les primeres referències al terme *blog* per a designar els mitjans personals de publicació i expressió apareixen a la xarxa l'any 1997. Avui Technorati, el cercador especialitzat de referència, indexa prop de quaranta milions de blogs i apunta que el volum de continguts que circulen per la blogosfera es duplica, com a mínim, cada cinc mesos.

El blog és ara el mitjà d'expressió individual per excel·lència perquè és a l'abast immediat de qualsevol usuari per a projectar-se en la xarxa global. És un mitjà, però, que convé conèixer més enllà de la seva estricta simplicitat tècnica per a poder-ne aprofitar totes les possibilitats de comunicació i interacció amb els altres usuaris que, creant i gestionant els seus propis blogs, entren de manera massiva en l'univers electrònic de referències i es van incorporant a la conversa global de la blogosfera.

La geografia dels universos interrelacionats dels blogs, els elements definitoris del mitjà, les seves tipologies, els cercadors especialitzats, les opcions de gestió i manteniment, els serveis d'allotjament, els mecanismes d'interacció o els mitjans complementaris d'ús social d'Internet són alguns dels elements que ens poden ajudar a situar-nos en el mapa de relacions globals que ens proporciona aquest potentíssim mitjà de publicació i relació, elements que, a més –i sobretot–, ens permetran definir amb més efectivitat l'orientació i els senyals d'identitat que volem que la nostra expressió personal adquireixi en la xarxa global.

Glossari

Agregador Programa que permet la sindicació de continguts i dóna accés centralitzat a les actualitzacions que es produeixen en els webs i blogs prèviament determinats per l'usuari.

Anotació Aportació de contingut que fa l'autor al seu blog. Per extensió, també sol aplicar-se a les respostes dels lectors. En l'àmbit conceptual de l'univers dels blogs també s'expressa amb els termes *post*, *entrada* o *article*.

Audioblog Blog centrat en continguts de so i àudio en els seus diversos formats.

Bitàcora Terme més utilitzat en espanyol en la blogosfera hispanoparlant com a sinònim de blog. *Bitàcola* és l'adaptació d'aquest terme per part de la blogosfera que s'expressa en català.

Blog Pàgina web, personal o col·lectiva, editada i publicada a Internet amb eines electròniques d'ús simplificat i a l'abast d'usuaris sense coneixements informàtics específics. Sol estructurar-se sobre l'actualització regular de continguts que adopten una ordenació cronològica, ofereix opcions d'interactivitat als usuaris lectors, i té en els enllaços per hipervincles el seu principal sistema de connexió amb altres iniciatives i usuaris de la xarxa.

Blogosfera Comunitat global d'usuaris i continguts que s'articulen en xarxa sobre el conjunt de webs que utilitzen el format blog i els seus mecanismes i opcions de comunicació i interactivitat.

Blogroll Vegeu **llista de blogs**.

Blog mòbil Blog que, independentment del format dels seus continguts –text, so, fotografia, vídeo...–, és gestionat o actualitzat des de dispositius mòbils. El més habitual és el telèfon mòbil. *en* moblog

CMS Sigla de *Content Management System*. Els sistemes de gestió de continguts són eines de programari, la simplificació d'ús de les quals permet a usuaris sense coneixements especialitzats crear i gestionar pàgines web en general i, amb determinades fórmules concretes, diversos tipus de blogs.

Digging Sistema de prescripció social en xarxa, amb l'ús del qual és l'acció dels usuaris la que indexa, classifica i prioritza la importància i rellevància de webs i continguts.

Enllaç permanent Adreça URL vinculada directament a una anotació d'un blog, o a cadascuna de les respostes que ha rebut. És un element fonamental de comunicació i interactivitat, en tant que permet a qualsevol altre usuari establir un enllaç directe a una determinada informació o contingut. *en* permalink

Etiquetatge social Sistema en xarxa que permet als usuaris atribuir definicions i paraules clau als continguts, de manera que es creen indexacions i

classificacions socialment dinàmiques en les quals preval el criteri i el filtre dels mateixos usuaris. *en tagging*

Fotoblog Blog centrat en continguts fotogràfics i qualsevol altre tipus d'imatge fixa.

Llista de blogs Llista d'enllaços a blogs recomanats per cada autor en el seu blog. Facilita la identificació i ubicació del blog en la blogosfera, alhora que promou dinàmiques de socialització i circulació dins de les comunitats bloguistes. *en blogroll*

Moblog Vegeu **blog mòbil**.

Permalink Vegeu **enllaç permanent**.

Ping Avís d'actualització. És el missatge que un blog envia a un directori o a un altre blog per a notificar que s'ha produït una actualització de contingut.

RSS Sigla de *Rich Site Summary* i de *Really Simple Syndication*. És la tecnologia més utilitzada en la sindicació i agregació de continguts.

Sindicació Opció per a vincular contingut i actualitzacions residents en un web o en un blog a d'altres llocs, en els quals apareixen de manera immediata cada cop que varien. La tecnologia de sindicació i agregació més utilitzada en l'univers dels blogs és RSS, fins al punt que l'opció de sindicació apareix en molts blogs directament amb aquestes sigles.

Tagging Vegeu **etiquetatge social**.

Videoblog Blog basat en continguts de vídeo, en els diversos formats que poden circular per la xarxa. També s'anomena *vblog* o *vlog*.

Viqui Sistema d'edició en format web d'extremada simplicitat de publicació i obert a una multiplicitat d'usuaris que poden aportar i modificar continguts de manera col·laborativa, no jerarquitzada i orientada a la publicació estructurada de continguts.

Continguts

Mòdul didàctic 1

El Web 2.0

Enric Gil Garcia

1. El Web centrada en l'usuari
2. Diferències entre el Web 1.0 i el Web 2.0
3. Una arquitectura de participació: el programari social

Mòdul didàctic 2

Les expressions de la web 2.0

Enric Bruguera i Payà i Enric Gil Garcia

1. Els viquis
2. El podcast i el videopodcast
3. Etiquetatge social
4. Prescripció en xarxa
5. Comunitats d'interacció virtual
6. Eines i recursos

Mòdul didàctic 3

Què és un blog?

Enric Bruguera i Payà

1. Elements per a una definició
2. Elements de caracterització
3. Tipologies de blogs
4. Breu història

Mòdul didàctic 4

Qui fa blogs?

Enric Bruguera i Payà

1. Cercadors i directoris de blogs
2. Mesuradors de trànsit de blogs
3. Allotjadors de blogs

Mòdul didàctic 5

Com es fa un blog?

Enric Bruguera i Payà

1. Allotjament del blog
2. Gestió de continguts
3. Opcions més recomanables
4. Els primers passos

Mòdul didàctic 6

Entrar a la blogosfera

Enric Bruguera i Payà

1. Interacció en el blog
2. Estratègies de comunicació i relació

Bibliografia

Barger, J. (1999). "FAQ: Weblog resources". *Robot Wisdom* (setembre de 1999).
<http://www.robotwisdom.com/weblogs/index.html>

Barrett, C. (1999). "Anatomy of a weblog". *Camworld Journal* (26 de gener de 1999).
<http://www.camworld.com/journal/rants/99/01/26.html>

Blood, R. (2000). "Weblogs: a history and perspective". *Rebecca's Pocket* (7 de setembre de 2000).
http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html.

Blood, R. (2003). "Weblogs and Journalism in the Age of Participatory Media". *Rebecca's Pocket* (juliol de 2003).
http://www.rebeccablood.net/essays/weblogs_journalism.html

Diversos autors (2005). "Blogs, weblogs, bitácoras...", *TELOS* (65, octubre-desembre de 2005).
<http://www.campusred.net/telos/home.asp?idRevistaAnt=65&rev=65>

Diversos autors (2006). "Blogs. La conversación en Internet que está revolucionando medios, empresas y ciudadanos". ESIC Editorial. <http://librodeblogs.com>

Diversos autors (2006). "La blogosfera hispana". Fundación France Telecom España.
http://www.fundacionauna.com/areas/25_publicaciones/publi_253_9.asp

Dvorak, J. C. (2002). "The Blog Phenomenon". *PC-Magazine*. (Opinion, 5 de febrer de 2002). Ziff Davis Media.
<http://www.pcmag.com/article2/0,1759,12899,00.asp>

Gil, E. (2005). *Blogosfera: les bitàcoles i l'audiència*. [Treball de doctorat en línia]. UOC (Treballs de doctorat, TD05-012).
<http://www.uoc.edu/in3/dt/cat/gil0705.html>

Hourihan, M. (2002). "What we're doing when we blog". *Web DevCenter* (13 de juny de 2002). O'Reilly Media.
<http://www.oreillynet.com/pub/a/javascript/2002/06/13/megnut.html>

Manchón, E. (2004). "Hacia dónde van los weblogs?". *alzado.org* (20 de gener). [Revista en línia].
http://www.alzado.org/articulo.php?id_art=260

Merelo, J. J. i altres (2003). "Blogosfera: creación de una comunidad a través de los enlaces". *En.red.ando* (15 de juliol de 2003).
<http://enredando.com/cas/enredados/enredados303.html>

Noguera, J. M. (2004). "Una mirada atrás: rasgos y reflexiones para decidir qué es un weblog". A: *II Congreso del Observatorio por la Cibersociedad*.

<http://www.cibersociedad.net/congres2004grup=43&id=344&idioma=es;>

Orihuela, J. L. (2003). "De Maguncia a Telépolis: Claves de la enésima revolución mediática y pasaje para la próxima". *Saladeprensa.org*. (gener, núm. 51, any IV, vol. 2).

<http://www.saladeprensa.org/art410.htm>

Orihuela, J. L. (2003). "¿Qué son las bitácoras y por qué deberían importarnos?". *Infonomía* (20 de gener de 2003).

<http://www.unav.es/noticias/opinion/textos/op200103.html>

Sanz, B. (2003). "Tipologías de weblogs en la blogosfera hispana". *69neuronas.com*. Red e información.

<http://www.69neuronas.com/articulos/weblogs/tipologias.PDF>